

ACROSTICS

Acrostic patterns contained in the Armenian liturgy

According to the Merriam Webster Dictionary, “Acrostics pertains to a compositional device usually in verse, in which sets of letters (such as the initial or final letters of the lines) taken in order, form a word or phrase or a regular sequence of letters of the alphabet.” More specifically, Acrostics contain a recurring pattern in which the first word, syllable or letter in each paragraph or line, spells out a message, name or sentence.

Acrostic patterns may be found in the construction of *sharagons* that are contained in the Armenian liturgy. These Acrostic patterns are only found in compositions that are written in verse. Since the *sharagon* was originally in prose, Acrostic patterns did not appear in the *sharagons* until the 7th Century and thereafter as the *sharagon* text began to appear in the form of verse.

There are examples of Acrostic patterns used in the prayers of the Armenian liturgy where successive verses begin with the letters of the Armenian alphabet. These are called alphabetical Acrostics. When the letters of the alphabet are used in their appropriate order, they are called perfectly preserved Acrostic patterns. When every other letter of the Armenian Alphabet is used, it is called an imperfectly preserved Acrostic.

Authors of *sharagons* that contain acrostics are Nerses Shnorhali (1102-1273), Khachadour Daronatsi (1165-1220), Catholicos Gomidas (7th Century) and Giragos Yerzungatzi (14th Century) to mention a few. Below you will find an array of examples of the variety of Acrostics that are contained in the Armenian *sharagons*.

A *sharagon* in which the first letter of the first word of each verse, spell out the authors name is "Khorhoort Khoreen" (Խորհուրդ Խորիւն) or known as the "Hymn of Vesting." The composer is Khachadour Daronatzi in which he spells his first name (Խաչատուր) in the eight verses of this *sharagon*.

See example #1 below

In the hymn "Norasdeghdzyal" (Նորաստեղծեալ), the composer Nerses Shnorhali also spells out his first name Nerses (Ներսէս) in the six verses of this hymn.

See example #2 below

Perfectly Preserved Acrostics

Two *sharagons*, where successive verses begin with the letters of the Armenian alphabet in their appropriate order are, “Aravod Louso” and “Andzink Nuviriyalk.” In the *sharagon* “Aravod Louso” by Nerses Shnorhali, there are thirty-six verses, one for each letter of the Armenia alphabet. However, Nerses Shnorhali goes one step further. Each verse

contains three phrases and each phrase also starts with the same alphabet letter that its verse represents.¹

See example #3 below

Another perfectly preserved Acrostic is by the 7th Century composer, Catholicos

Gomidas. This *sharagon* is called “Andzink Nuviriyalk” (Անձինք Նւրիրեալք.)

This *sharagon* also contains thirty-six verses which form a perfectly preserved Acrostic of the entire Armenia alphabet. (No example provided, however, it may be found in the following book.)

ՇԱՐԱԿԱՆ (Sharagon) ՀՈԳԵԻՈՐ ԵՐԳՈՑ (Spiritual Songs), Printed St. Hagop Seminary, Jerusalem, p. 573-582, 1936.

The Armenian alphabet, as we know it, contains thirty-nine letters. At the time of its creation (406 A.D.) there were only thirty-six letters. The last two letters were not added until the late 12th Century and a 39th letter, a character created from the shapes of two previous letters, in order to obtain the sound "yev" with one letter. With this in mind, examining the alphabet letters contained within the text of various *sharagons*, it is possible for researchers to be able to surmise the approximate dates that *sharagons* were composed.

More Examples

¹ P. 658-659: Text copied from an old incomplete book which unfortunately does not contain the title or author's name

Performed on Maundy Thursday of the Holy Week, Nerses Shnorhali has composed six hymns, which in their proper order, form a perfectly preserved Acrostic. All thirty-six letters of the Armenian alphabet occur within these six *sharagons*: "Aysor Anjar", "Eleetz Zorensun", "Khnamov Seerooin", "Jarakayt," "Char Gabanatz" and "Daradzyal."² (See example #4 below. Only the first six letters in order to save space)

An example of an imperfectly preserved Acrostic pattern written by Nerses Shnorhali, is "Ashkhar Amenayn." Here, successive verses use every other letter of the Armenian alphabet.

See example #5 below

There are Acrostic patterns where the first letter in each word of successive verses spell out a short phrase. One such example is found in the three hymns composed for Good Friday of the Holy Week by Nerses Shnorhali. The first letter in each word of the successive verses of the hymns "Norokogh Deeyezeratz," "Yedoom Umbel" and

² ՇԱՐԱԿԱՆ (Sharagon) ՀՈԳԵՒՈՐ ԵՐԳՈՑ (Spiritual Songs), Printed St. Hagop Seminary, Jerusalem, p. 346-360, 1936.

“Paraparelov uz elee” spell out “Nerses ee e Pans,” which means the “Creation of Nerses.”³ (No example due to the large size of the file)

In another composition of Shnorhali entitled “Norahrash,” its ten verses spell out

“Nerses ee yerker” which means the “Song of Nerses.” From the same book mentioned above p. 755-758). (No example due to the large size of the file)

The final example is the *sharagon* "Arevyelk Kerarpeen" which is composed by Giragos Yerzungatzi. This composition contains 36 verses. The first thirty-six verses outline a perfectly preserved Acrostic of the entire alphabet. In the last two verses, the first letter of each line spells out "Giragos Vartabed", which is the author's first name and religious rank (hierarchy.)⁴ (No example due to the large size of the file)

³ ՇԱՐԱԿԱՆ (Sharagon) Հոգեհոն Երգոց (Spiritual Songs), Printed St. Hagop Seminary, Jerusalem, p. 360-364, 1936.

⁴ ՇԱՐԱԿԱՆ (Sharagon) Spiritual Songs (Հոգեհոն Երգոց), Printed St. Hagop Seminary, Jerusalem, p. 993-1002, 1936.

ՇԱՐԱԿԱՆ ԶԳԵՍՏԱԿՈՐԵԼՈՑ ՊԱՏԱՐԱԳԶԻՆ

Քոյ յօրհնեալ է ժի. ԳարուՅ
ԵԱԶԱՏՈՒՐ ՎԱՐԿԱԳՅՑ ՏԱՐՕՂԱՅՑԻ՞՞

ԴԶ.

Պարհուրդ խորին, անճա՛ս անսկիզբն, որ
գարգարեցեր ըզ վերին պատութիւնդ, ՚ի յա-
ռապաստ անմատոյց լուսոյն. գերազանձ
փառօջ ըզ դասս հրեղինաց:

Անճառահրաշ զօրութեամբ ըստեղծեր զԱ-
զամ պատկեր տիրական, եւ նապելի փառօջ
ըզգեստաւորեցեր, ՚ի զբախան Աղենի տեղի
բերկրանաց:

Չարչարանօջ քո սուրբ Միամնիգ՝ նորո-
ղեցան արարածք ամենայն. եւ վերտին
մարդն անմահացաւ, գարգարեալ ՚իզգեստ
անկողպակլի:

Անճրեւանին բաժակ հրահասան, որ հեղար
յԱռաքեալսն ՚ի սուրբ Վերնատանն, հեղ եւ
՚ի մեզ՝ Հոգիդ Սուրբ Արտուած, ընդ պատ-
մուճանին ըզքո զիմաստութիւն:

Տան քում վայել սրբութիւն՝ որ ըզգեցար
ըզ վայելչութիւն. սրբութիւն փառաց ընդ
մէջ քո անհալ, պատեա՛ ըզ մէջս մեր նըշ-
մարտութեամբ:

Որ գարարչազորձ բազուկս քո տարանե-
ցեր ընդզկմ աստեղաց. Հաստատեա՛ ըզ բա-
զուկս մեր կարողութեամբ Համբարձմամբ
ձեռաց առ քեզ միջնորդի:

Ինչամամբ թազ ՚ի գլուխ, պատեսցես ըզ
միտս եւ ըզդայարանս. խայանիչ ուրարմամբ
ըստ Ահարոյնի, ճազկեալ յսկեթեւ ՚ի գարգ
խորանին:

Բամից բոլորից տիրապէս Աստուածպետա-
կան նափորտապաս սիրով ըզ մեզ ըզգես-
տաւորեցեր, Գում Սուրբ Պարհուրդ լինել
բուպասուոր:

Example #1: "Khorhoort Khoreen"

"Khorhoort Khoreen" (Խորհուրդ Խորհիմ) or known as the "Hymn of Vesting." The composer Khachadour Daronatzi spells his first name (Խաչատուր) in the eight verses of this *sharagon*.

Example #2: "Norasdeghdzyal"

The composer Nerses Shnorhali spells out his first name Nerses (ՆԵՐՍԷՍ) in the six verses of this hymn.

Այսոր անձար յուսոյն 655

ՇԱՐԱԿԱՆԵՐ

ԵՐԳ ՏԵԱՌՆ ԿԵՐՍԻՍԻ ԼԱՅՈՑ ԿԱՅՈՂԻ ԿՈՍԻ ԱՍԱՅԻԱԼ,
 ՅԱՂԱԳՍ ՄԵՆԻ ՈՐ ԲՈՒՅՈՒՑ ԳԻՇԵՐԻՆ ԱՐԻՇԱՐԱՆԱԿՆ

ԱՅՈՐ անձար յուսոյն ծագու մն ի փրկու թեան
 մեր կատարու մրն, խանարձի ի վերնատունն
 ի սասու երական անկոյ յրու մն. նախ քան
 զրնթ բիրն խորհրդոյ սխաճաւ. զենթակ անկոյն յու-
 սոյ, և ջուր առեալ ծառայարար զտարս յաւանայր զու-
 շակերասցն:

ԲԱՆԻՆ Հօր փառաց յուսոյ Պետրոս մերձիլ յասս
 ոչ ներէր. այնքմ ձեռաց որոյ են զորձք երկնից եր-
 կինք և երկրու որք. սրով կուրաց աչբք բացան, խալիզ
 և համերք արձակեցան. որ վերածեաց զիմք ի ծա-
 վէն, սասանաց աչեացն և յրուցին:

ԳԸԼՊՈՅՆ բնարեալ հօտին փարու սասուէր զխոր-
 հարդն ոչ զխակոյ, սրով զտանայր և հնազանդ էր,
 զասս և զգլուխ մաքրել մաղթէր. զբլխոյս տակ,
 շէ ինչ պիտոյ յուսոյն մրն ցրոյ. զի յուսոյեալ է.
 ստիցրդ պէտք են մաքրու թեան. յազիլ ի գլուխս
 սրբու թեամբ:

ԴԱՍՈՒՑ իւրաց աշակերտաց զոր նախ բանի վար-
 դապեանաց, այնոր զորձով բզձայրագ ոյնն եցոյց յին-
 քեան զխանարձու թիւն, սպասաւ սրեալ հազեղինաց
 այն որ անտէնն է հրեղինաց. սարեալ պաշտան իւր
 ծառայիցն այն որ պաշտի ի սրովրէից:

ԵԹԷ ՏԷՐՍ, տակ, էից և վարդապետս բարբից,
 զաշակերտացդ և զձառայից զտարս յուսոյն ի հնոյ ազ-
 տից, միմեանց և զուք համարնու թեամբ ցուցէք
 զնոյն խանարձու թիւն, բարձրացելոյն ի կարծանու մն
 և անկելոյ բնութեանդ կանգնու մն:

ԶՈՐ մաքրեցիր յաւազանին մաքուր ձեռք զտարս
 նոցին, և սասուցիր խանարձու թեամբ յաղթող լինել
 շար հրդարտին, և զիմ յուս զարդ մրն մեզաց ապա-
 շանք որոյ զբնոյն. և զզնացս ուզեալ զտին խա-
 նարձու թեամբ ելիւք յերկինս:

Example 3: “Aysor Anjar”

Only the first six letters of the alphabet in order to save space.

In the *sharagon* “Aravod Louso” Nerses Shnorhali composed these thirty-six verses, one for each letter of the Armenia alphabet. However, Shnorhali goes one step further. Each verse contains three phrases and each phrase also starts with the same alphabet letter that its verse represents.

658 Առաւօտ լուսոյ, արեգակն

ՆՈՐԱՆ ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԻՍԻ ՀԱՅՈՑ ԿԱՔՈՂԱԿՈՍԻ
ԵՐԿ ԱՂՕԹԱԿԱՆ Ի ԳԷՄՍ ՍՐՈՑ ԵՐՐՈՐԿՈՒԹԵԱՆ

ԱՅԻՆՈՏ լուսոյ, արեգակն արգար, առ իս լոյս
ձագեա: Բրդխումն 'ի Հօրէ, բրդխեա 'ի Հոգ-
ւոյս, բան քեզ 'ի Հաւոյս:

Գանձդ սղորմութեան, գանձիդ ձածկելոյ, գը-
տող գիտարա: Գուռն սղորմութեան, գուռնողի
բայ. գասեցս զերնոցն:

Սրբեակ միութիւն, եղելոյ խնամող, և ինձ սղոր-
մեա: Չարթիր Տէր, յոգնել. զարթս զթմբեալս,
զուարթնոց նրմանիլ:

Էդ Հոյր անբակիրն, էակից Սրգի, է միշտ սուրբ
Հոգի: Ընկալ գիտ գթած. բնկալ սղորմած. բնկալ
մարդ ստէր:

Թագաւոր փառաց, թոյութեանց տրտող. թող
ինձ բոց յանցանս: Ժողովոյ բարեաց, ժողովեա և գիտ.
Ժողովս անդ բանկաց:

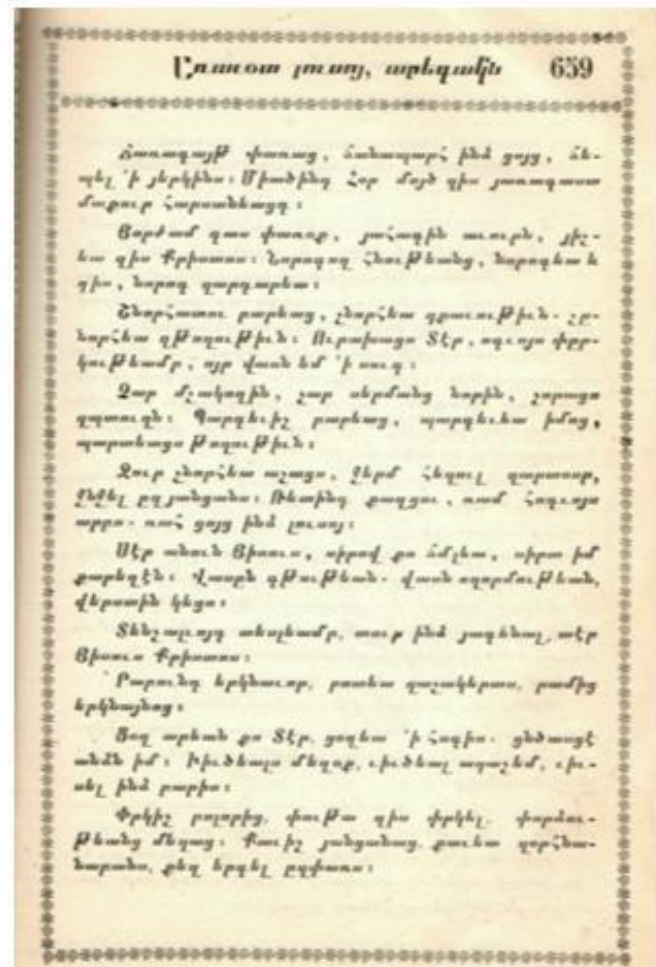
Ի քէն Տէր, հայցեմ, 'ի մարդասիրէզ, ինձ բը-
ժըշկութիւն: Լեր կեանք մեռելոյս, լոյս չուարելոյս
լուծանող գաւոյս:

Սորհրդոց գիտող, խաւարիս շնորհեա, խոր-
հուրդ լուսաւոր: Մնունդ Հօր ծոցոյ, ձածկելոյս բու-
տաւերաւ, ձագեա լոյս փառաց:

Կենարար Փրկիչ, կեցս բզմեռեալս. կանգնեա
զգլորեալս: Հասեա հաւատով. հաստատեա յուսով.
Հիմնեցս սիրով:

Չայնիս աղաչեմ. ձեռքս սղարտիմ. ձիր բար-
եաց շնորհեա: Չամբարամբ լուսոյ, զեկազար ձար-
տար, զօգեալս ամբացս:

Example #4: “Aravod Louso” page one.

Example #4: “Aravod Louso” page two.

ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԻՍԻ ՀԱՅՈՑ ԿԱՅՈՂԻՒՊՈՒ
ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ԱՆՅԻՆ ԶՂՋԱՏԵՆՈՑ ՆԻ ԲՈՂՈՐ
ԻՌԿԱՓԱՆՅԻՐՈՑ ԳԻՄԻ ԻՈՍՏՈՎԱՆԱՐԱՐ

ԱՇԽԱՐՀ ամենայն, առ իս նայեցեա՛լ, ախա-
կից լիբո՛ւք: Բանամ զշրթն՝ նա - բարբա-
սիմ լիզուս՝ ա - բողոքեմ զանձնէս, Տէր
սգորմեա՛. Տէր սգորմեա՛. Տէր սգորմեա՛:

ԳՈՂ ևզլ մեզաց, գրտոց կորուսեան: զուր ինձ
փորեցի: Դու ևցի զանձն իմ: զուս անանեցի - զարան
գործեցի: Տէր սգորմեա: Տէր սգորմեա:

ՆԲԲԵՄՆ Լի լոյս, և այժմ ևմ խաւար, և բառուեր
մահու: Զխորդ պատմեցից, զթիւ մեզաց իմոց,
զի բազուս մ ևն յոյժ: Տէր սգորմեա:

ԻՐԿԻՆՔ և երկիր, և կայր սգրացէք, ևզկէլի
զանձն իմ: Ընտրեցի բղշարն - բնկարայ կամաւ, բղ-
շարս մեզաց: Տէր սգորմեա:

ԹԱՓԱՅԻՄ արզմով: Թաւայ իմ ի մեզս: Թո-
թափել շկարեմ: Ժանա ախարս լրցեալ, ժահահաւ
ևզլ, ժամանակս բազուսմս: Տէր սգորմեա:

Ի ԲԱՑ մեկնեցայ, ի սուրբ խորհրդոց, ի բարեաց
գործոց: Լուս փարկաւ զանձն իմ, լուսայն չեռանալ,
լինիլ բնդ խաւար: Տէր սգորմեա:

ԽՈՐՀՈՒՐԴԸՔ շարին, խարեն զչոզիս, խորասոյզ
առնեն: Մածկեն անցեցօք - ձիծաղին զլորմամբս -
ժանակ զիս առնեն: Տէր սգորմեա:

ԿԱՄԱԻ կորացայ, կարկամեալ անձամբս, կանգ-
նիլ ոչ կարեմ: Լուր մեզաց կիզող, չըրդ ևհեաց որ
յիս, չոզևոր բարիս: Տէր սգորմեա:

ՁԱՂԿԵՑԱՅ մեզօք: Ընայեցին աւսողք: Ընձրացաւ
չոզիս: Ղեզի զառնութեան, զոզեալ ի սիրտ իմ,
զամպար իմ շիջաւ: Տէր սգորմեա:

Example #5: “Ashkhar Amenayn.”